

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 009010 12 Кж 4
Бања Лука, 18.10.2012. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгомира Миљевића, као предсједника вијећа, Слободана Милашиновића и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптужених З. Ш. и Ј. Ј. због кривичног дјела изнуда из члана 242. став 2. у вези става 1. и члана 23. Кривичног закона Републике Српске, а против оптуженог Ј. Ј. и због кривичног дјела недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући по жалби окружног тужиоца у Бањој Луци и бранилаца оптужених, изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 009010 12 К од 02.7.2012. године, у сједници вијећа одржаној дана 18.10.2012. године, у присуству републичког тужиоца Светлане Брковић, оптужених и њихових бранилаца, донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се као неосноване жалбе окружног тужиоца у Бањој Луци и бранилаца оптужених З. Ш. и Ј. Ј. и пресуда Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 009010 12 К од 02.7.2012. године, потврђује.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 009010 12 К од 02.7.2012. године оглашени су кривим оптужени З. Ш. и Ј. Ј. због кривичног дјела изнуда из члана 242. став 2. у вези става 1. и члана 23. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), а оптужени Ј. Ј. и због кривичног дјела недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. КЗ РС и осуђени и то оптужени З. Ш. на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, а оптужени Ј. Ј. на јединствену казну затвора у трајању од 2 (двije) године и 6 (шест) мјесеци, у које им је урачунато вријеме проведено у притвору. На основу члана 62. КЗ РС оптуженом Ј. Ј. изречена је мјера безбједности одузимања предмета наведених у изреци пресуде, а обојица оптужених су обавезани да плате трошкове кривичног поступка и паушални износ трошкова кривичног поступка.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили окружни тужилац у Бањој Луци и браниоци оптужених.

Окружни тужилац пресуду побија због одлуке о казни, са приједлогом да се жалба уважи и побијана пресуда преиначи у одлуци о казни тако што ће се оптуженима изрећи веће казне затвора.

Бранилац оптуженог З. Ш., адвокат Д. З. из П., пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се жалба уважи, побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење првостепеном суду или да се побијана пресуда преиначи тако што ће се оптуженом изрећи казна затвора у краћем временском трајању.

Бранилац оптуженог Ј. Ј., адвокат Н. П. из Б. Л., пресуду побија због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији и трошковима поступка, са приједлогом да се жалба уважи, побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење или да се побијана пресуда преиначи тако што ће се оптуженом изрећи казна затвора у мањем трајању од изречене и ослободити плаћања трошкова кривичног поступка.

Одговор на жалбу окружног тужиоца дали су браниоци оптужених, са приједлогом да се жалба окружног тужиоца одбије као неоснована.

На сједници вијећа републички тужилац је остала код жалбе и приједлога из жалбе окружног тужиоца и предложила да се жалбе бранилаца оптужених одбију као неосноване.

Браниоци оптужених су остали код навода из жалби и одговора на жалбу тужиоца, а оптужени су прихватили наводе жалби и одговора на жалбу као и предлоге из жалбе и одговора на жалбу тужиоца.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се жалбама побија, а по службеној дужности и да ли је на штету оптужених повријеђен Кривични закон, у смислу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 53/12 од 11. јуна 2012. године - у даљем тексту: ЗКП РС), овај суд је одлучио као у изреци из следећих разлога:

Жалбом окружног тужиоца првостепена пресуда се побија само због одлуке о казни, сматрајући да је првостепени суд потпуно и правилно утврдио чињенично стање и правилно примјенио материјално право, те да казне изречене оптуженима не могу остварити своју сврху одређену законом.

Приговори жалби бранилаца оптужених, сведени на заједнички именилац, у суштини се свде на исказано становиште манифестовано у тврдњи да оптужени нису починили кривична дјела, за која су оглашени кривим побијаном пресудом, као и на тврдњи да је та пресуда резултат погрешне примјене кривичног закона у правној оцјени радњи оптужених на погрешно и непотпуно утврђеној чињеничној основи. При томе су, према становишту обе жалбе, почињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, а по ставу жалбе браниоца оптуженог Ј. Ј. и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, јер је изрека пресуде неразумљива. Обе жалбе сматрају да је чињенично стање и погрешно и непотпуно утврђено. У сегменту повреде Кривичног закона жалба браниоца оптуженог Ј. Ј. сматра да тужилац није доказао да је постојао договор између

оптужених да изврше кривично дјело изнуде и да је оптужени Ј. имао умишљај на извршење овог кривичног дјела. Исту повреду, по ставу жалбе, суд чини непрецизирањем и погрешним тумачењем бланкетних прописа када је у питању кривично дјело недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја. Обе жалбе сматрају да су казне затвора престрого одмјерене, а жалба браниоца оптуженог Ј. Ј. указује да је овај оптужени незапослен и без имовине и да га је стога требало ослободити плаћања трошкова кривичног поступка.

Испитујући основаност жалбених навода у свим сегментима побијане пресуде, овај суд налази да су ти наводи неосновани. Када је ријеч о битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, која се према жалбама бранилаца манифестовала тако што су на основу незаконитог претресања аутомобила оптуженог Ш. и стана и других просторија које је користио оптужени Ј. прибављени докази на којима је заснована побијана пресуда, та повреда није учињена. Ово из разлога јер у спису предмета нема било каквих писмених доказа (наредбе за претресање, записника о претресу, потврде о привремено одузетим предметима и сл.) да је вршено претресање аутомобила оптуженог Ш. нити су у том правцу изведени неки други докази, осим што је оптужени Ш. у своме свједочењу на главном претресу казао да их је у О. зауставила полиција и да је он добровољно предао полицији кључеве од свог возила. С друге стране и овај суд прихвата као правилан став првостепеног суда да је наредбу за претресање стана и других просторија које је користио оптужени Ј. издао суд (судија за претходни поступак) на усмени захтјев за издавање наредбе поднесен од стране овлаштеног службеног лица, које је добило одобрење од тужиоца, у законом прописаном поступку и облику и да касније непоступање судије за претходни поступак у смислу члана 120. став 3. тада важећег ЗКП не може ову наредбу, као и остале радње и доказе прибављене на основу ове наредбе, учинити незаконитом.

Нема ни битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС која се према жалби браниоца оптуженог Ј. састоји у томе да је изрека побијане пресуде, у односу на кривично дјело недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја, неразумљива јер је побијана пресуда дала разлоге о свим одлучним чињеницама, она је правилно оцијенила исказе у поступку саслушаних свједока, налаз и мишљење вјештака медицинске струке и материјалне доказе и дала правилну оцјену тих доказа, због чега се супротне тврдње жалбе не могу прихватити. Наиме, пресуда је, оцјењујући проведене доказе, извела правилан закључак да су извршиоци кривичног дјела изнуде управо оптужени З. Ш. и Ј. Ј., а кривичног дјела недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја оптужени Ј. Ј.. Из садржајне и врло исцрпне анализе доказа који су изведени на главном претресу пред првостепеним судом несумљиво произилази да су оптужени, на начин и у времену означеном у изреци побијане пресуде, силом и озбиљном пријетњом утјеривали дуг.

Жалбе, сматрајући да је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено оспоравају валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим, приговор таквог карактера, у суштини, спада у жалбени основ погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

Побијана пресуда је дала разлоге о свим одлучним чињеницама и правилно оцијенила исказе у поступку саслушаних свједока управо на начин како то прописују одредбе члана 295. и члана 304. став 7. ЗКП РС и дала правилну оцјену тих исказа, због чега се супротне тврдње жалби не могу прихватити. Наиме, пресуда је, оцјењујући исказе саслушаних свједока, доводећи их у везу са налазом и мишљењем вјештака, садржајем записника о претресу стана, потврде о привременом одузимање предмета и другим provedеним доказима, извела правилан закључак да су оптужени силом и озбиљном пријетњом утјеривали дуг од оштећеног, односно да је оптужени Ј. неовлаштено држао ватрено оружје и муницију чије држање грађанима уопште није дозвољено, јасно образлажући начин предузимања радњи извршења како је то поближе описано у изреци побијане пресуде. Нема мјеста аргументима жалби бранилаца оптужених, наведеним уз приговоре чињеничној основи побијане пресуде, супстанцираним у наводима да првостепени суд није утврдио одлучне чињенице, а посебно да оптужени Ш. није поступао у намјери да утјера дуг, да тужилаштво није доказало постојање договора за извршење кривичног дјела и да је Ј. имао умишљај на извршење кривичног дјела изнуде. Насупрот овим приговорима и овај суд налази да за своја утврђења побијана пресуда има довољно упоришта у изведеним доказима. Ово из ралога што докази на којима се заснива побијана пресуда у сегменту утврђења да су оптужени извршиоци предметних кривичних дјела, и по оцјени овог суда, представљају поуздану основу за такав закључак. Ту се прије свега имају у виду искази оштећеног М. К. као свједока, те свједока Ф. Е., Б. Р., З. Л. и Б. Б., дјелимично и искази оптужених као свједока, налаз и мишљење вјештака медицинске струке, записник о претресу стана, потврда о привременом одузимање предмета и други бројни објективни докази. Ови докази су били предмет посебно брижљиве и садржајне анализе од стране првостепеног суда, и то тако што је засебно цијењен њихов садржај, а потом у корелацији са другим provedеним доказима. Побијана пресуда посебно цијени садржај исказа свједока – оштећеног М. К. и Уговор о заједничком улагању и расподјели добити у погледу постојања дуга оштећеног према оптуженом Ш., употребу силе и озбиљне пријетње од стране више лица у намјери да се тај дуг утјера, као битних елемената кривичних дјела изнуде које се оптуженима стављају на терет. И у погледу кривичног дјела недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја дато је широко и аргументовано образложење, при чему се посебно указује да се према обавјештењу ПС (организациона јединица МУП РС надлежан за издавање одобрења за набављање, држање и ношење оружја и муниције) Н. Г. број: 08-1-13/01-230-87/12 од 23.3.2012. године да се за пушку „Пумпарицу“ марке „Маверицк“ калибра 12 мм (неспорно власништво оптуженог Ј.), обзиром на начин пуњења магацина за муницију и дужини цијеви од 43 цм, грађанима не може издати одобрење за држање или ношење.

Оваквим приступом у оцјени доказа побијана пресуда је наведене доказе прихватила као истините и увјерљиве, осим исказа оптужених као свједока, дајући при томе, и са аспекта оцјене овог суда, валидну аргументацију. Као резултат правилне и пажљиве оцјене свих доказа provedених пред првостепеним судом произилази закључак побијане пресуде о поузданости утврђења те пресуде да су оптужени Ш. и Ј. извршили кривично дјело изнуде из члана 242. став 2. у вези 1. и члана 23. КЗ РС, а оптужени Ј. и кривично дјело недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја. За

закључке о одлучним чињеницама при оцјени вриједносног значаја проведених доказа, побијана пресуда је дала детаљне и јасно одређене разлоге у образложењу. Те разлоге као валидно образложење прихвата и овај суд у цијелости, па се не могу прихватити као основане и арументове тврдње жалбе које апострофирају мањкавост у оцјени вјеродостојности исказа неких свједока.

Супротно изнијетим жалбеним аргументима, изнесеним у оквиру жалбеног разлога повреде Кривичног закона, овај суд налази да докази проведени на главном претресу и правилно оцјењени од стране првостепеног суда, представљају поуздану основу за закључак првостепене пресуде у погледу свих чињеница од одлучног значаја, укључујући и напријед наведене, а за жалбу спорне чињенице у погледу постојања елемената кривичних дјела. Наиме, кривично дјело изнуде састоји се у принуђавању другог силом или озбиљном пријетњом да на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини или ко на такав начин утјерује дуг, а све у намјери да учинилац себи или другом прибави противправну имовинску корист, што опет значи да је постојање ове намјере један од битних елемената овог кривичног дјела. Пријетња мора бити озбиљна, односно таква да може утицати на лице према коме је управљена да нешто учини или не учини на штету своје имовине. С друге стране појам „намјере“ подразумијева свијест о циљу који се кани постићи извршењем дјела и она увијек претпоставља и хтијење дјела. У изреци пресуде субјективна страна дјела се правилно описује тако да су оптужени имали намјеру да од оштећеног М. К. утјерују дуг од 25.000,00 КМ силом и озбиљном пријетњом упућеним оштећеном, а у образложењу да су поступали као саизвршиоци, били свјесни дјела и хтјели његово извршење тј. да су поступали са директним умишљајем. У односу на кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. КЗ РС, које се ставља на терет оптуженом Ј., првостепени суд правилно закључује да је овај оптужени био свјестан да држи оружје и муницију, чије набављање и држање грађанима уопште није дозвољено, те да је оваквим поступањем остварио све елементе наведеног кривичног дјела.

Дакле, све што је изнесено у жалбама бранилаца оптужених у погледу битних повреда одредаба кривичног поступка, мањкавости чињеничне основе побијане пресуде и повреде Кривичног закона, а код аргументације коју је изнио првостепени суд у својој пресуди, заиста се не може прихватити. На основу проведених доказа првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење, а посебно за правну оцјену дјела, па супротне тврдње жалби бранилаца нису основане. Према томе чињенична и правна основа првостепене пресуде у свему је правилна, а побијана пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптужених, чињенично стање је и потпуно и правилно утврђено, нема битних повреда одредаба кривичног поступка, ни повреда кривичног закона, па се другачија становишта жалби бранилаца оптужених не могу прихватити.

Испитујући одлуку о кривичној санкцији у вези са приговорима жалбе окружног тужиоца да је првостепени суд прецијенио значај олакшавајућих, а подцијенио значај отежавајућих околности, због чега казне нису адекватне тежини и посљедицама дјела, и у вези навода жалби бранилаца оптужених да бројне олакшавајуће околности оправдавају изрицање блажих казни овај суд налази да приговорима жалби нема мјеста. Релевантне олакшавајуће и

отежавајуће околности, које је првостепени суд нашао на страни оптужених и на које се позива у образложењу побијане пресуде, по оцјени овог суда дошле су у пуној мјери до изражаја у изреченим казнама затвора које су примјерене тежини кривичних дјела и степену кривичне одговорности оптужених. Дакле, изречене казне затвора, и по оцјени овог суда, представљају потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженима да у будуће не чине кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела и одражава праведан баланс између захтјева за ресоцијализацијом оптужених (дефинисаном у посебној превенцији као једном сегменту сврхе кажњавања) и захтјева у јавном интересу да казна мора имати општеодвраћајући карактер (дефинисаном у општој превенцији као сегменту сврхе кажњавања).

Како жалба браниоца оптуженог Ј. Ј. побија пресуду и због одлуке о трошковима кривичног поступка, овај суд оцјењује да је та жалба и у том основу побијања пресуде неоснована. Ово због тога што је првостепени суд правилно поступио када је, оглашавајући кривим оптуженог обавезао да накнаде трошкове кривичног поступка. У поступку који је претходио доношењу те одлуке, на главном претресу нису извођени докази одбране из којих би се могло закључити да оптужени није у могућности сносити трошкове кривичног поступка и да би плаћањем тих трошкова било доведено у питање његово издржавање или издржавање чланова његове породице. Одлука о трошковима кривичног поступка према одредби члана 91. став 1. ЗКП РС се извршава по правилима извршног поступка, а она се може измијенити ако након њезиног доношења наступе околности које прописује одредба члана 99. став 4. ЗКП РС.

Из свих наведених разлога жалбе окружног тужиоца и бранилаца оптужених нису основане, па је на основу члана 327. ЗКП РС, ваљало све жалбе одбити и побијану првостепену пресуду потврдити.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Драгомир Миљевић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић